

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Quænam Scripturæ testimonia breviter exponuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](#)

Antecedant futuritionem consensus, & determinationis nostra voluntatis; vel illam supponant ut à Deo prævisam per scientiam medianam? Cujus difficultatis resolutio pendet ex principiis supra statutis, impugnando scientiam medianam, & divinorum decretorum efficaciam demonstrando. Unde

99. Dico, Deum suā infinitā providentiā præordine, prædefine, seu prædeterminare omnes actus bonos & honestos quos voluntas creata in tempore elicitura est: non solum quantum ad illorum substantiam, sed etiam quantum ad modum libertatis & contingentia in eis inclusum. Est contra defensores scientiae mediae, qui (ut supra vidimus) tales prædefinitions & prædeterminationes aeternas & efficaces rejiciunt, & sola decreta indifferentia & conditionata, consensum & determinationem liberi arbitrii expectantia, in Deo agnoscunt. Vel si admittant decreta determinata & absoluta, volunt ea esse subordinata scientia media, & supponere prævisionem futuri consensus, saltem sub conditione quod homo ponatur in his vel illis circumstantiis & occasionibus.

100. Nostram tamen conclusionem docent non solum omnes Thomistæ, sed etiam plures ex antiquioribus & recentioribus Theologis, quoram longum catalogum conseruant Salmanticenses hic disp. 10. dub. 3. & Alvarez lib. 1. responsorum cap. 1. In d' Henricus Henriques celebris scriptor Societatis, libro ultimo de fine hominis, cap. 4. num. 2. in textu fatetur hanc ante Molinam fuisse concordem & unanimem Theologorum sententiam. Reitè (inquit) concors Theologorum sententia docet, Deum habere prædeterminationem bonorum efficacem, ex providentia perfecta ab eterno, in qua, & per quam, tanquam per rationem, certè omnia sciat. Et cap. 5. allegat pro hac sententia plusquam viginti Doctores, tam antiquis, quam ex modernis. Et ibidem addit, Non est ita difficile conciliare libertatem hominis cum tali prædeterminatione, ut quidam Refutatores putant. Subscribit Azorius, & quod olim de Cicerone Augustinus dixit, junioribus suæ Societatis Theologis attribuit: ait enim lib. 4. instit. Moral. cap. 22. quæst. 21. Pauci juniores Theologi, ut voluntatem nostram liberam faciant, faciunt sacram, dum negant Deum opera nostra bona præfiri.

S. IL.

Quadam Scripturæ testimonia breviter expenduntur.

PLura Scripturæ loca supra disp. 5. retulimus, ad divinorum decretorum efficaciam demonstrandam, quæ etiam aeternas divina prævidentia prædefinitions aperte declarant. Ut tamen hæc veritas, quæ est unum ex præcipuis doctrinæ Thomistæ fundamentis, magis elucidetur, & firmius stabilitur, alia Scripturæ testimonia breviter hic exponenda sunt.

101. Primum sumitur ex Apostolo ad Ephes. 1. dicente: Deus operatur omnia secundum consilium voluntatis sue. Quibus verbis in primis rejicit decreta indifferentia & conditionata, consensum, & determinationem voluntatis creatae expectantia: nam ut ibidem observat S. Thomas, Apostolus non dicit quod Deus operatur omnia secundum voluntatem, ne credas quod sit irrationalis, sed secundum consilium voluntatis sue: id est secundum voluntatem suam, quæ est ex ratione; non secundum

A quod ratio importat discursum, sed secundum quod designat certam & deliberatam voluntatem. Constat autem quod nomine certæ & deliberatæ voluntatis, non intelligitur voluntas conditionalis & inefficax, quæ Deus decernat se influxum in actus voluntatis creatae, si ipsa voluntata haec voluntas non est certa, sed potius incerta & indeterminata; si quidem ex vi voluntatis non habet Deus potius concurrere, quam non concurrere; sed sicut concurreret, si voluntas creata vellet, ita non concurreret, si voluntas creata non vellet: Ergo, &c.

Secundò per hæc Apostoli verba, excluduntur alia decreta absoluta & determinata, prævisionem futuri consensus supponentia, quæ etiam in Deo fingunt defensores scientiae mediae: nam si Deus nihil circa nosnos aetius liberos determinat, nisi supposita præscientia futuri consensus voluntatis nostræ, non operatur omnia secundum consilium voluntatis sua, sed potius secundum præscientiam consensus & determinations voluntatis nostræ. Unde Author libri Hypognosticon recte notavit, Paulum nondixisse quod Deus operatur omnia secundum consilium voluntatis humanæ (sive absolute, sive sub conditione prævisum) sed secundum consilium voluntatis sua: quia ad hanc solam resipexit, ut de operationibus creatis in temporibus facientis disponeret.

Secundum testimonium habetur cap. 2. ejusdem Epistole ad Ephesios, ubi dicitur: Ipsi enim sumus factura, creati in Christo Iesu in opere bonis, quæ preparavit Deus ut in illo ambulemus. Circa quem locum duo etiam notanda sunt. Primum est, quod fidèles dicuntur creari in operibus bonis, quia sicut creatione non presupponit subjectum, sed facit; ita voluntas divina præparans bona opera, non presupponit consensum voluntatis nostræ, sed illum per suam gratiam efficit. Secundum, quod dicuntur bona opera a Deo præparata: id est prædeterminata, prædefinita, seu prædeterminata, iuxta significationem textus Græci, ubi habetur verbum προετικές, quod significat prædefinire, præstatuere, & prædeterminate. Unde D. Athanasius explicans hæc verba Apostoli, hanc præparationem, prædefinitionem appellat. Et S. Pio- sper resp. 14 ad capita Gallorum: Fides (inquit) & charitatis opera, atque in eis usque ad finem perseverantia, quia homini per Dei gratiam conseruantur, recte & ista; & quae ei retribuenda sunt, prædefinita dicuntur ex autoritate Apostoli dicentes, creare operibus bonis quæ preparavit Deus, &c. Quod absumpsum est ex Augustino lib. de prædest. SS. cap. 10. & ex illis postea S. Fulgentius, qui lib. 1. ad Monum ait: Deus hoc gratuitā justificationem trahit, præparatum, quod in eterna prædefinitione preparaverat tribuendum.

E His Apostoli testimoniis addi potest istud: Ecclesiastici 33. Quare dies diem superat, & annus annum à Sole? A Domini scientia separati sunt; factio Sole, & præceptum custodiens, per Diu- spientiam dividuntur, & immutavit tempora, & dies festos ipsorum, & exipsis exaltavit, & magnificavit Deus. Quæ analogia dierum & annorum intelligi putat. Augustinus discretionem justorum a peccatoribus, & prædeterminatorum a reprobis, factam ex dispositione & prædefinitione divina: sicut enim dies diem superat, cum non alius alio sit lucidior, placidior, salubrior, fortior, imo etiam festivior & sanctior, quamvis

vis ex parte ipsorum nulla sit ratio discriminis, A uniusque & idem Sol omnium sit causa; quia Deus sua providentia disponit cursum Solis, & suis legibus decernit felicitatem & sanitatem diuinam; ut ex hominibus & Angelis alius alium superaretur, sanctitate, & beatitudine aeternam, quamvis ex parte ipsorum; nulla eos ratio ea causa discernat, sed Deus sua providentia, & suorum gratiae dispositione, eos dividit & inaequales facit.

§. III.

Celebre S. Dionysii testimonium.

Etiam eternas & efficaces divinae voluntates, passim docent SS. Patres, & variis nominibus insigniunt. Nam D. Dionysius vocat illas: *Divinas & bonas voluntates, existentium prædeterminativas, & effectivas.* D. Ambrosius & Damascenus, *divinas prædeterminationes.* D. Thomas, *prædeterminationes.* D. Augustinus, D. Gregorius SS. Prosper, & Diligen-
tissimus, *prædefinitiones.* Dionysius Carthaginiensis, dicit quod *Theologia vocat illas paradigmata.* Et Mauritius illas nominat, *prescriptiones, & antecedentes.*

Celebris ergo locus habetur apud Dionysium cap. 3, dedicatio nominis. titulo de *exemplaribus:* ubi, ut adverit D. Thomas ibidem lect. 3, agit contra quendam Clementem Philosophum Platonicum, qui existimabat Deum non esse causam rerum determinatricem, & productivam, secundum proprias rationes, sed solum secundum quod est illis commune. Unde potebat (inquit S. Doctor) quasdam causas secundas, per quas ad proprias naturas determinantur; & has causas secundas, exemplaria rerum vocabat. At S. Dionysius ibidem demonstret, Deum esse primam causam particularium entium, secundum quod sunt in propriis & determinatis naturis; & omnia esse in ipso existentia, ex ipso incipientia, in ipso custodita, ad ipsam terminata, & ab illo prædefinita, & prædeterminata, exemplaribus divinis prædeterminatis, qua sunt quasi principia divinae sapientiae practicae, quâ Deus omnia producit. Exemplaria, inquit, esse dicimus in Deo, existentium rationes substantialias, & singulariter præexistentes, quas Theologia PRÆDEFINITIONES vocat, & divinas & bonas voluntates, existentium PRÄDETERMINATIVAS, & effectivas, secundum quas substantialis existentia omnia prædeterminavit, & produxit. Quibus verbis expresse docet, quod sicut artifex volens domum adficere, prius eam in mente format, & omnes ejus partes determinat ac disponit, & postmodum eam producunt in re. Ita Deus tanquam supremus artifex, ab aeterno prædeterminavit omnia & singula, que in universo mundo erat facturas, & consequenter etiam actus liberos voluntatis nostra. Unde D. Damascenus orat. 1. de imagin. citans hunc locum Dionysi, ait: *Hæc imagines & exemplaria, prædefinitions appellat sanctissime, Dei munere, divina in rebus considerandis & explicandis, excellensissimum Dionysius: omnia enim ab ipso præfuit, & sine ulla commutatione in eis consilia, non alter antequam fierent, erant expressa, quam quis velis aificare domum, prius imaginem ac formam ipsam in animo effingit, & cogitatione comple-*

Repondet Petrus à S. Joseph in Opusculo quod definitionem Divi Thomæ appellat: in hoc

Tom. I.

testimonio Dionysii, solum explicari ideas omnium rerum, ab aeterno in mente divina præexistentes, nec ibidem ullam fieri mentionem de decreto prædefiniente rerum existentiam, vel futuritionem.

Sed contra: Dionysius ibi non loquitur de ideis purè speculativis, quibus res mere possibles, in divina essentia & omnipotencia, tanquam in causa representantur; sed de ideis practicis, & representatibus res ut existentes, vel futuras: Atque ideæ practicae, & representantes res ut existentes, vel futuras, involunt propositum, seu decreterum effectus divinae voluntatis, quo res mere possibile transferuntur à statu mere possibilis, ad statum existentia vel futuritionis, ut docet D. Thomas quest. 6. de verit. art. 6. his verbis: *Idea in Deo ad ea quæ sunt, vel fuerunt, vel erunt producenda, determinatur ex proposito divinae voluntatis.* Ergo Dionysius non loquitur ibi solum de divinis ideis, sed etiam de decreto, & prædefinitione divinae voluntatis.

Confirmatur: Dionysius in p̄fato testimonio dicit quod Theologia hujusmodi ideas & exemplaria in mente divina existentia, *Prædefinitiones* vocat, & divinas ac bonas voluntates, existentium prædeterminativas. Et S. Thomas hunc locum explicans, ait: *Hujusmodi rationes sacra Scriptura vocat PRÆDEFINITIONES, & bonas voluntates, quæ sunt distinctiva entium, & effectiva ipsorum;* quia per hujusmodi rationes, supersubstantialis Dei esse PRÄDETERMINAVIT OMNIA, & produxit. Sed idea nudè sumptuosa, cum non pertinet ad voluntatem, sed ad intellectum, non possunt appellari bona voluntates; neque nomine prædefinitionis, & prædeterminationis insigniri, nisi considerentur ut determinatae, & applicatae ad certos effectus representandos & producendos, per decreterum effectus, & præterminans rerum existentiam, vel futuritionem, ut de se patet: Ergo D. Dionysius, & S. Thomas, in p̄fato testimonio, non loquuntur solum de ideis divinis, sed etiam de decreto prædefiniente & prædeterminante futuritionem, vel existentiam rerum.

§. IV.

Alia Sanctorum Patrum testimonia.

PRAEter hoc celebre D. Dionysii testimonium, 107. plura alia ex Sanctis Patribus adduci solent a nostris Thomistis, in ejusdem veritatis confirmationem. Insignis est locus Augustini apud Prosperum sententiâ 58. sic dicentes, *Divina voluntas est suprema causa omnium corporalium, spiritualiumque motionum: nihil enim sit visibiliter & sensibiliter, quod non de invisibili, & intelligibili summi Imperatoris aula, aut jubeatur aut permittatur &c.* Et in libro Soliloquiorum, qui in appendice tom. 9. habetur, cap. 26. sic dicitur: *Priusquam me formares in utero, noristi me, & antequam exirem de vulva, quidquid tibi placuit, præordinasti de me.* Et cap. 24. *Velle quod bonum est non possum, nisi tu velis.* Et 5. de civit. Dei cap. 9. dicit, quod voluntates nostre tantum valent, quantum Deus eas valere voluit, atque prescrivit. Et idem quidquid valeant, certissime valent, & quod factura sunt ipse, omnino factura sunt. Et ibidem, ad designandam summam & infinitam divinae voluntatis efficaciam, & infallibilitatem, docet eam aliquo modo fati nomine appellari posse: ait enim. *Quapropter si mibi fati non*